RÖLÖVE ve RESTORASYON DERGİSİ

6. SAYI
FİATI: 4.000.- TL.
PRICE: 30 $

SAHİBİ
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Adına
Şener MACUN

SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Sadi BAYRAM

YAZI KURULU
Doç. Dr. Refet YİNANÇ
Doç. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ
Veysi YILMAZ
Sadi BAYRAM
Abdülkerim ERDOĞAN

TEKNİK YÖNETMEN
Abdülkerim ERDOĞAN

Gönderilen yazılar iade edilmez.
Yayınlanan yazılarda ileri sürülen fikir ve beyanlardan yazı sahipleri sorumludur.
Makaleler kaynak gösterilmek kaydıyla iktibas edilebilir.

Ön kapak

1. *İstanbul Beylerbeyi Hamidî Evvel Camii onarım sonrası (Foto: İ. Ahmet ARSLANOĞLU)*
2. *Sultanahmet Arastası, onarım sonrası (Foto: İ. Ahmet ARSLANOĞLU)*
3. *Sultanahmet Arastası, onarım sonrası (Foto: İ. Ahmet ARSLANOĞLU)*

Arka kapak

Karaman Nuh Paşa Camii (Foto: İ. Ahmet ARSLANOĞLU)

TELEFON
131 78 57
131 11 60 / 01 - 89

BASILDIĞI YER:
MAS MATBAACILIK - ANKARA 1987
131 82 55 — 133 20 78

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 3

Yrd. Doç.Dr. Filiz YENİŞEHİRLİOĞLU
Tuzla'da Hüdavendigar Camii 5

Hüdavendigar AKMAYDALI
Erzurum Merkez Ahmediye Medresesi 15

Tanju CANTAY
Konya Karatay Medresesi'nin inşa tarihi ve kapısının mimari kuruluşu 25

Neriman ŞAHİN, Ertuğrul MORÇÖL
Kastamonu İsmail Bey Külliyesi Rölövesi 31

İ.Ahmet ARSLANOĞLU ,Yusuf ERDOĞAN
Karaman Nuhpaşa Camii. 59

Erol ÇETİN
Sultanahmet Arastası 69

Süha ENGİN
Beylerbeyi Hamid-i Evvel Camii 121

İ.Ahmet ARSLANOĞLU
Selçuklu Taç kapıları ve
Bazı Anadolu yapıları restorasyonlarına dair . 125

Hüseyin AKILLI
Taş eserlerin tahribatına neden olan etkenler 129

Mustafa SÖNMEZ, Hüdavendigar AKMAYDALI
Konya Çeşmeleri. 135

Özkan ERİNCİN
Eski binalarda zeminden gelen rutubetin önlenmesi 167

Enver YILMAZER
Safranbolu Arastası onarımı 181

Selda BESNİER (KILIÇOĞLU)
Yıldız Sarayı Büyük Mabeyn Köşkü. 187

KARAMAN NUHPAŞA CAMİİ

İ.Ahmet ARSLANOĞLU
Yusuf ERDOĞAN

Nuhpaşa Camii Karaman'ın Koçakdede Mahallesinde bulunmaktadır ve klâsik Osmanlı Devri eserlerindendir. Banisi Karaman'ın yerlilerinden olup, Karaman Defterdarlığı ile mühim vazifelere başlayarak vezirlik görevlerine kadar yükselmiş Nuh Paşa'dır. Paşa bu eseri 1005 H.(1596 M.) yılında Konya Valisi iken yaptırmıştır. Eser, Vakfiyesi ve belgeleri ile Paşa'nın hayatı hakkında, Sicill-i Osmanî, Evliya Çelebi Seyahatnamesi ve diğer vesikalardan kaynaklanmış bilgiler, İbrahim Hakkı Konyalı'nın Karaman Tarihi adlı eserinde bulunmaktadır.

Burada bunlardan sâdece Evliyâ Çelebi'nin zikrettiği, câmi üst örtüsünün kurşun olduğu hakkındaki ifadeyi, konumuzla ilgisi bakımından belirtmemiz gerekmektedir. Ancak restorasyonda Karaman'ın tek kurşun kaplı kubbeli örtüsünü, mevcutta bulduğumuz taş kaplama örtünün korunması şeklinde ele almamız mümkün olmuştur.

Câmi ana mekânı, köşelerindeki ağırlık kuleleri ile ilginç şekilde vurgulanmış, sekizgen bir kasnağı bulunan tek kubbe ile örtülmüştür. Kubbe içeride çift merkezli kemerlerle duvarlardan kopan pandantifler vasıtası ile köşelere intikal etmektedir. Kıble duvarı ve yan duvarlarda, bu kemerler içinde klâsik nisbetlerde iki sıraya yerleşen beşer geniş pencere, üst seviye aydınlığını sağlamaktadırlar. Alt seviyede her duvarda iki pencere bulunmakta, üst seviye ağırlıklı sonuç aydınlatma, ideale yakın homojen bir karakterde sağlanmaktadır. Son cemaat mahalli duvarına bitişik ve yaklaşık pandantif bitiş hizasını tutan kargir müezzin mahfeli, ana mekân yönünde beş adet teğet kemerle taşınmaktadır. İki yandan dik merdivenlerle çıkılan bu mahfelin önü, şebekesiz düz korkulukla sınırlanmıştır. Son cemaat yeri yapısı, iki yan duvarları kunt ve sağır, fakat cephe grafik bölüntüsü duvarlarla nisbetli sağlanmış üç kubbe ile örtülmüştür.

Ortadaki iki mesnet kesme taş örgülü sütun olarak yapılmış, orta kasnak hafifce yükseltilmiştir. Son cemaat yeri iki yanda ana mekândan genişlik olarak taşmakta, sol tarafta bu taşkın kısımdan minare merdiveni kapısı açılmaktadır. İki yandaki sekilerin aksında, zarif birer mihrap mevcuttur.

Merkez açıklıktaki kapı, ana duvardan yükseltilmiş kübik bir profil içinde biri yüksek çift merkezli, diğeri basık dairevî iki kemer ihtiva etmektedir. Bunların arasındaki alında yer alan iki kademeli kitâbenin üst levhasında aynı zamanda câmi - inşa tarihi de kaydedilmek suretiyle girizgâh yapılmış, alttaki levhaya selâm ifadesi ihtiva eden mealdeki bir ayet-i kerime konulmuştur.

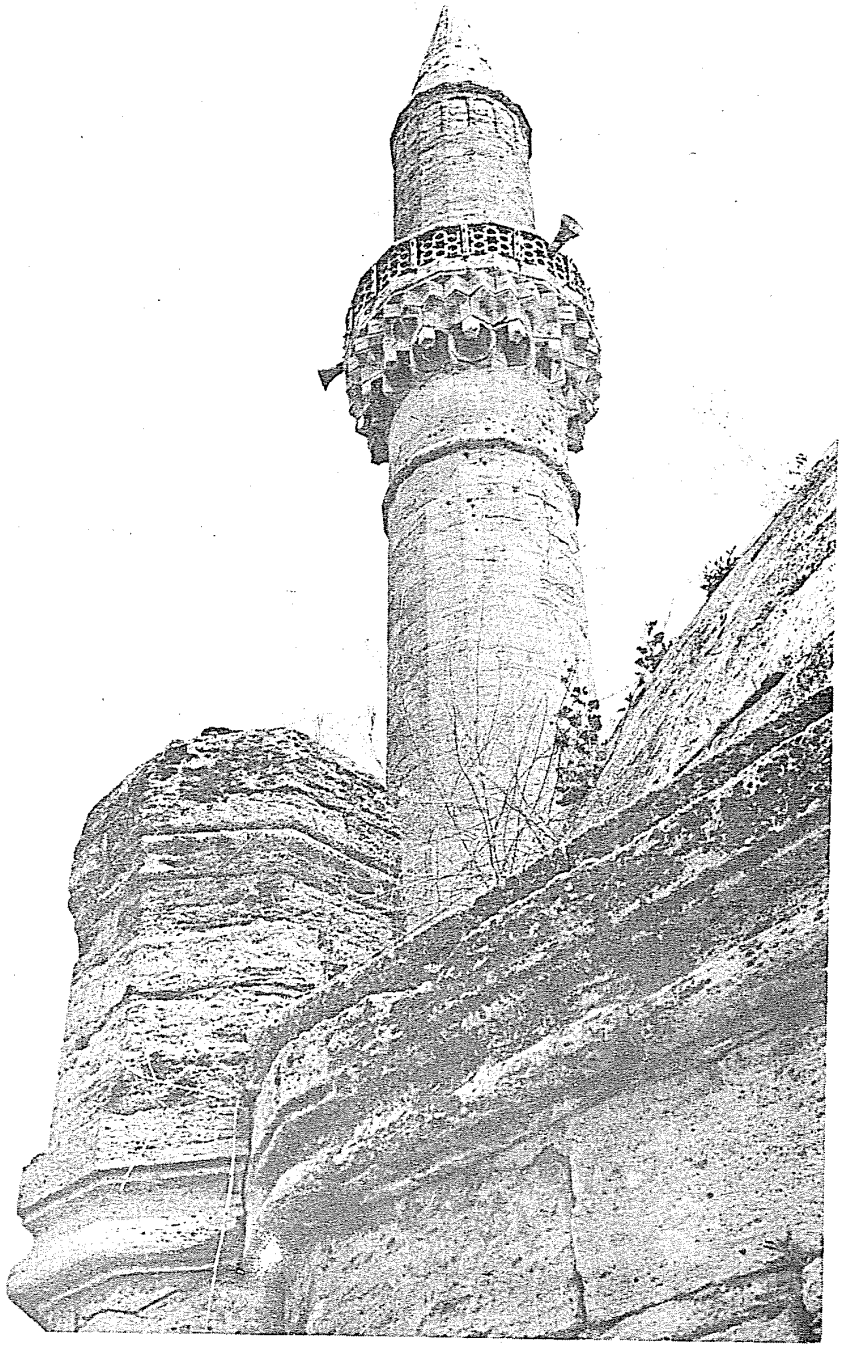
Yedi-sekizlerle kaidesinden gövdesine geçilen, onaltı farisilî minarenin, şerefealtı stalâktitli ve şerefe korkulukları şebekelidir. Petek faristleri üst seviyede halen boş aynalı olan bu minarenin, külâhı metal örtülüdür.

Nuhpaşa Câmii'nin 1983 yılı onarımı öncesindeki durumunu özetlemek gerekirse; yıldırımdan hasar görmüş oluşu sebebiyle takriben düşey bir çizgide çatlaklar ihtiva eden minare peteği, sızdırmazlığı yeterli bulunmayan bir ana kubbe örtüsü, hemen bütün eserlerde gözlendiği gibi çevre kotu yükselmesi sebebiyle bir miktar gömülmüş durumda bulunan zemin seviyesi, düzgün ihata edilmemiş ihata çerçevesi; eserin sorunları arasında sayılabilecektir. Ayrıca bina içinde yersiz şekilde eklenmiş bir takım sıva, boya, badana ile doğramayı da bunlara eklemek mümkündür.

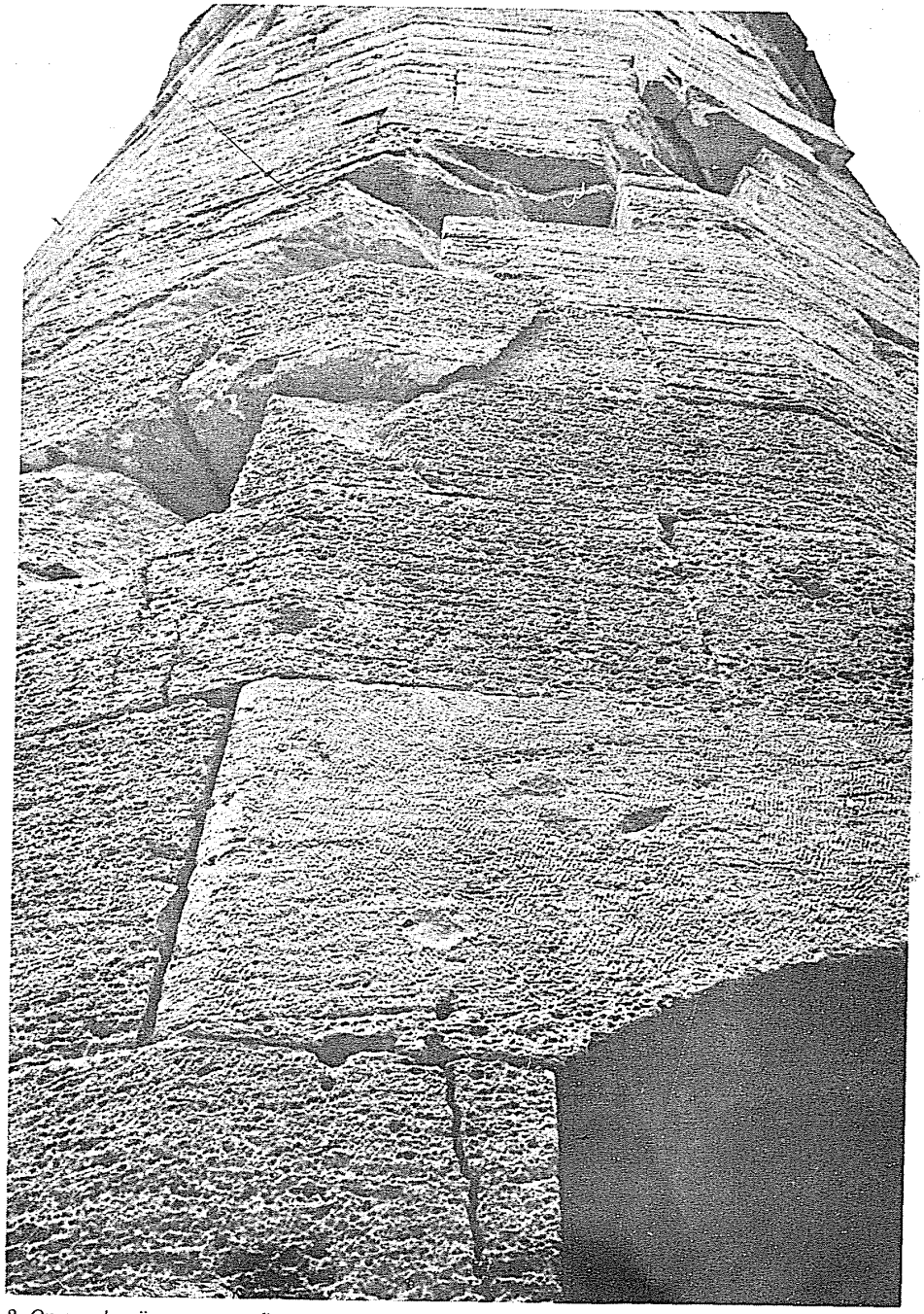
Pandantifler, müezzin mahfeli, minber gibi elemanların hepsinde küfeki kullanılmak suretiyle arandığı anlaşılan sakin ve kararlı doku armonisi, bunların üzerine vurulmuş uygunsuz boya vs.nin kaldırılması ile yeniden kazanılmıştır. Yetersiz bulunan kubbe izolâsyonu yenilenmiş; harabiyet gösteren bir kısım üst seviye elemanı örneklerine göre hazırlanıp yerine konulmuş; minaredeki çatlak çizgisi çürütülerek, hazırlanan uygun elemanlarla dikilmiştir. Caddeye bitişik yöndeki yüksek haricî zemin seviyesi, yapılan drenajla düşürülmüştür. Giriş kapısı ve son cemaat yerinin eski seviyeleri bulunmuş, farklı periyod eseri şadırvan, mevcut kotunda bırakılmıştır.

Eksik olan ihata duvarları tamamlanmış, son cemaat yeri pencere aynasında bulunan bir klâsik kalem işi örneği korunmuştur.

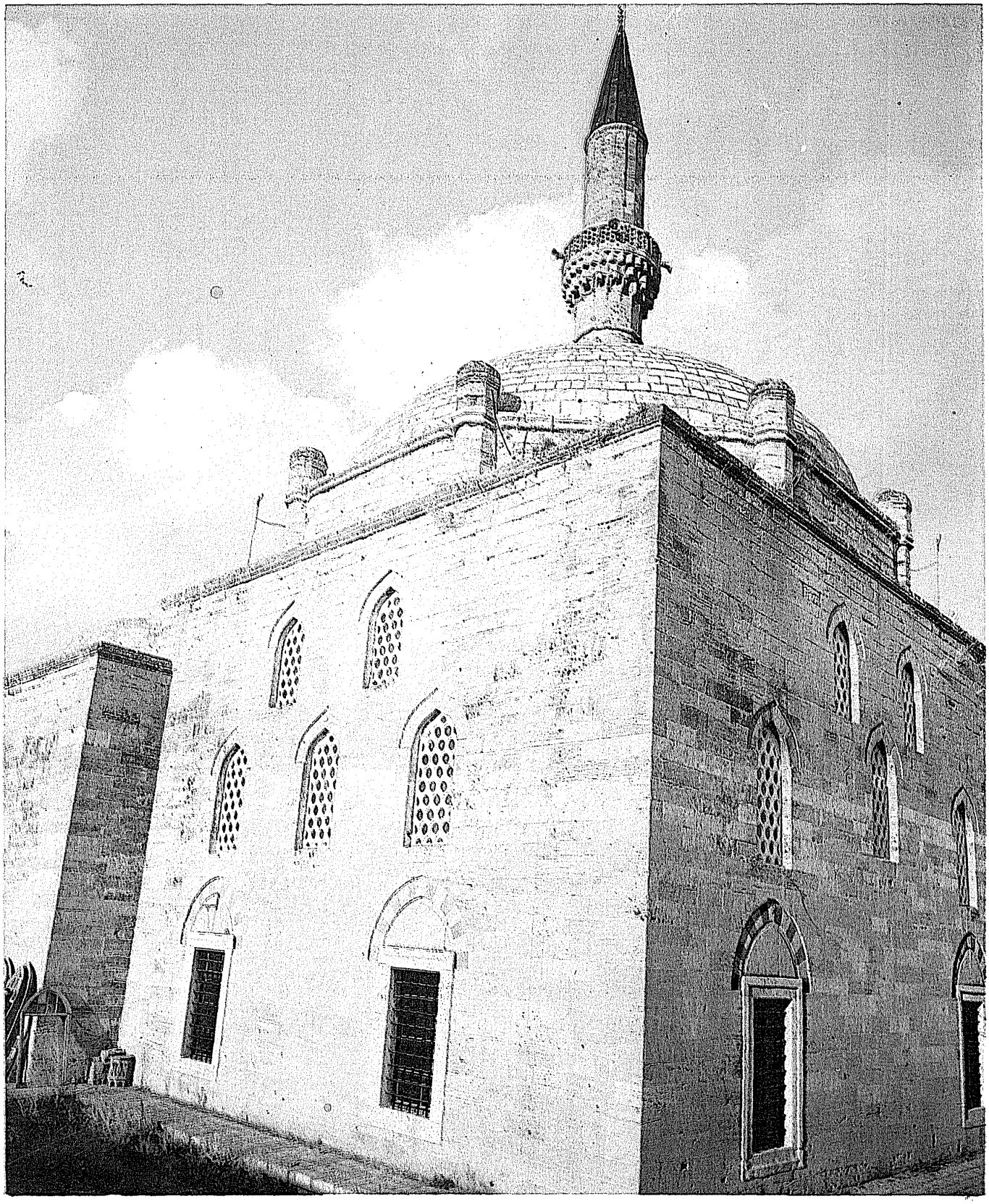
Minare külâhı İdare elinde bulunan bakırla kaplanmış ve minareye yeniden paratoner konulmustur.

1 Onarımdan önce: Minare ve ağırlık kulesi

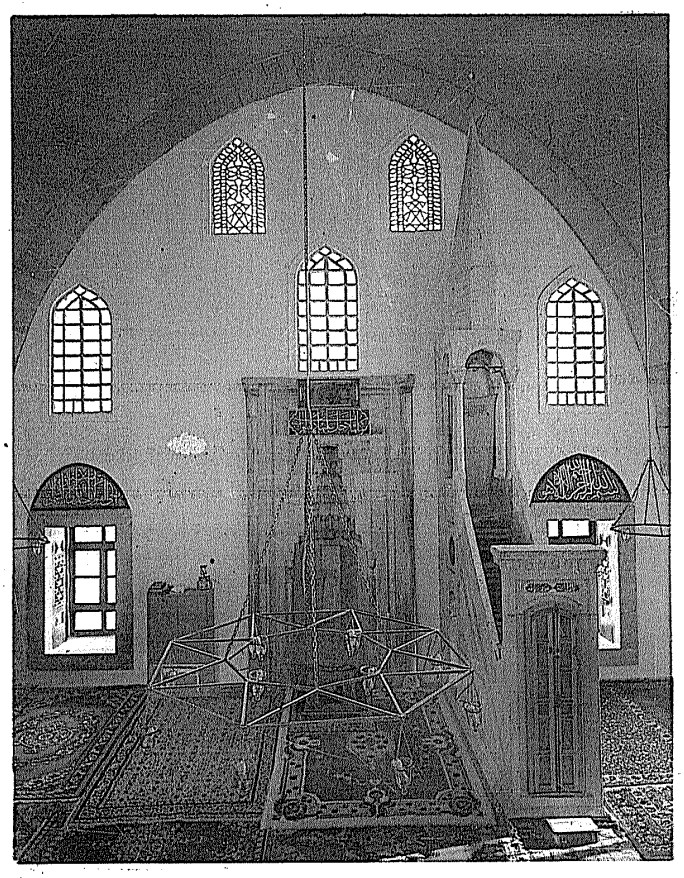

2 Onarımdan önce: [illegible] Peteğinde yıldırımdan hasar gören kısım

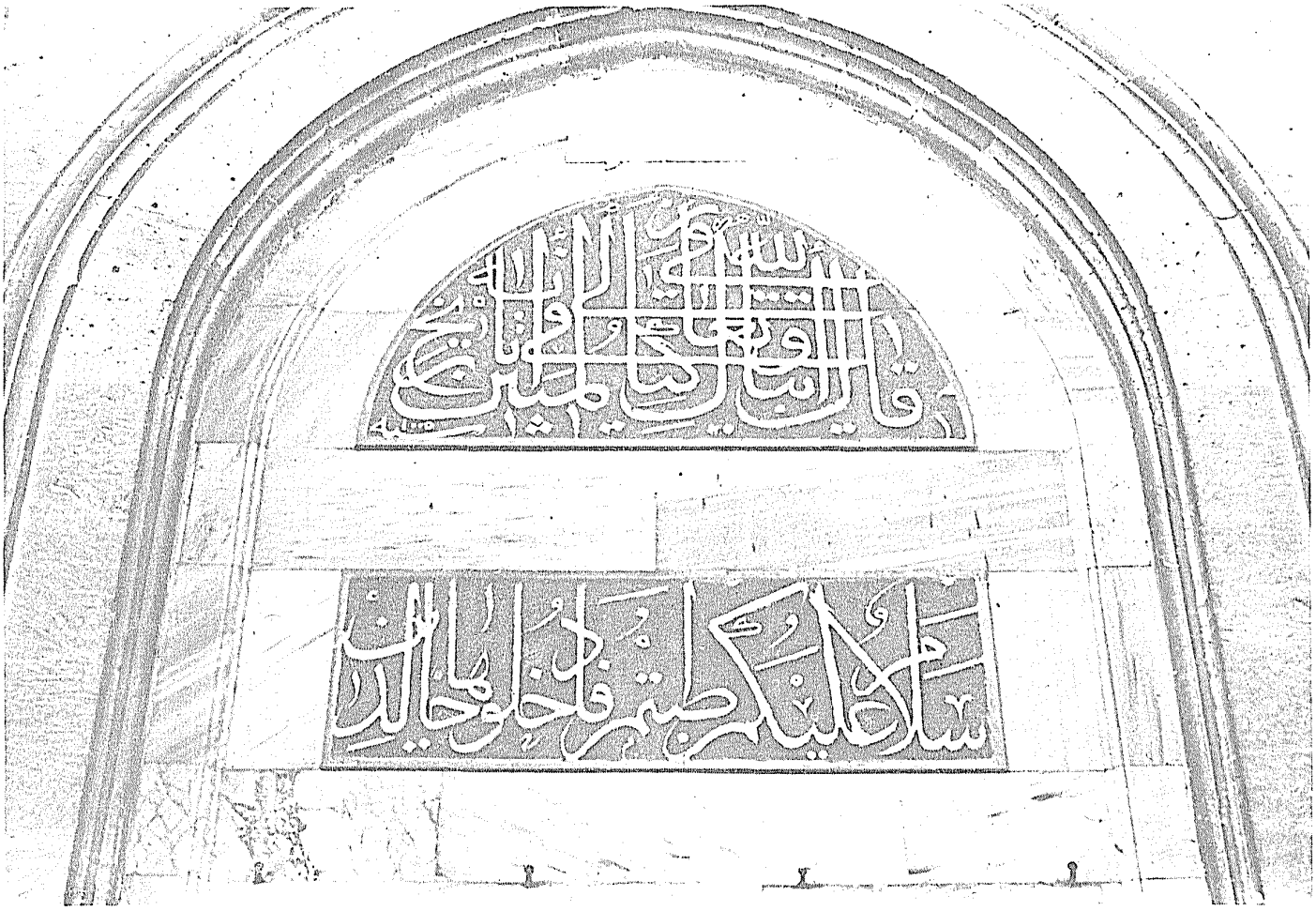

1- Karaman Nuh Paşa Camii

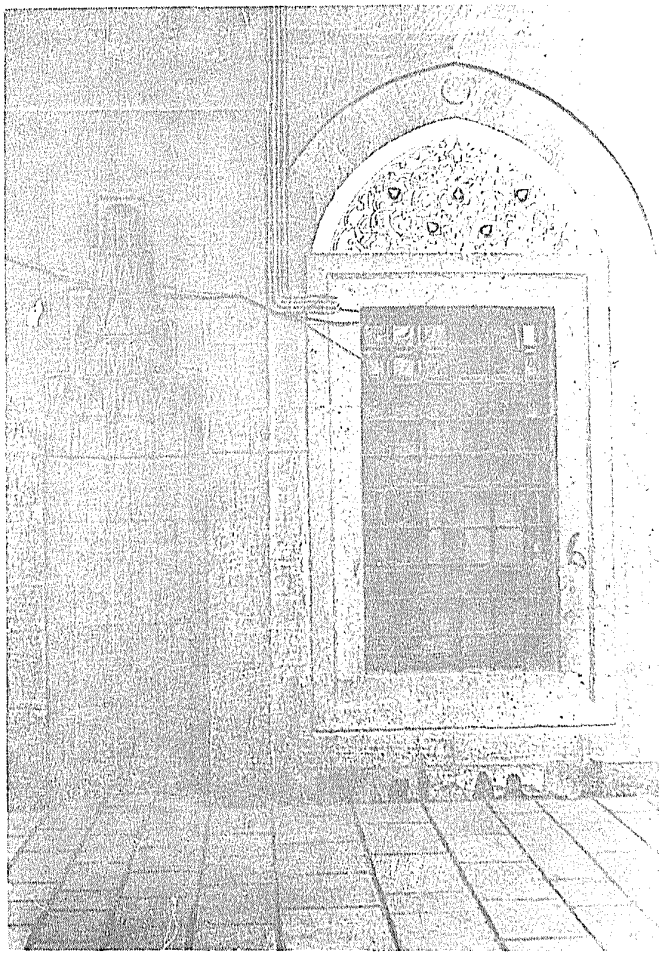
2- Karaman Nuh Paşa Camii iç görünüş (onarım sonrası)

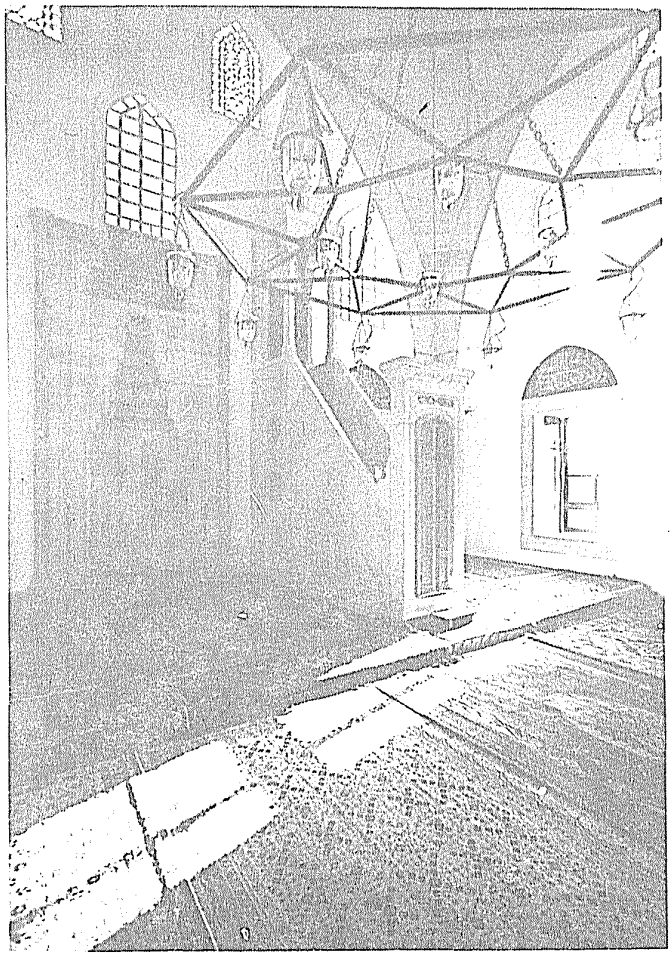
3- Karaman Nuh Paşa Camii
Minber ve Mihrabı

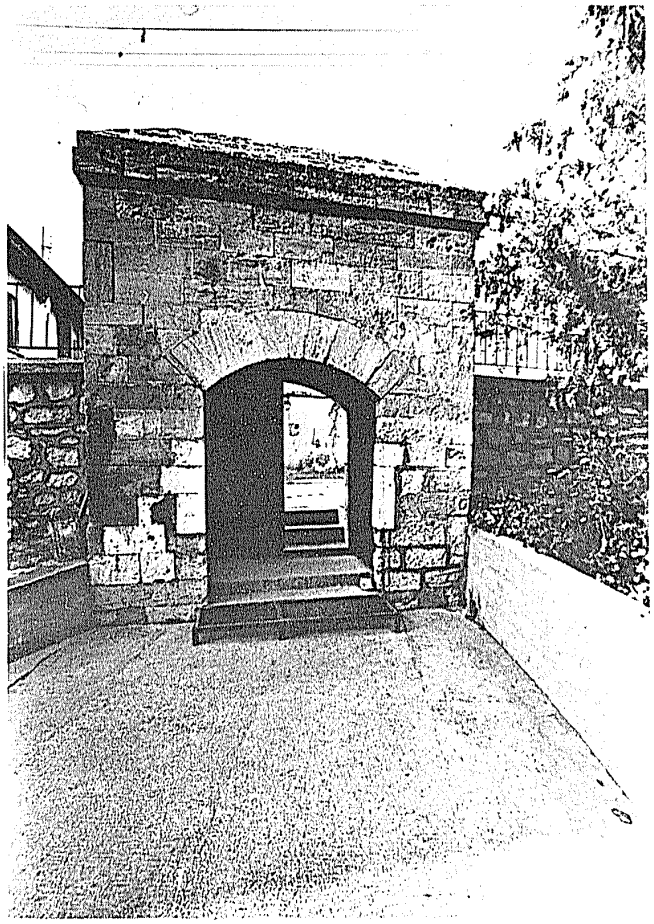
3 Onarım sonrası: Caminin giriş kapısı kitabesi

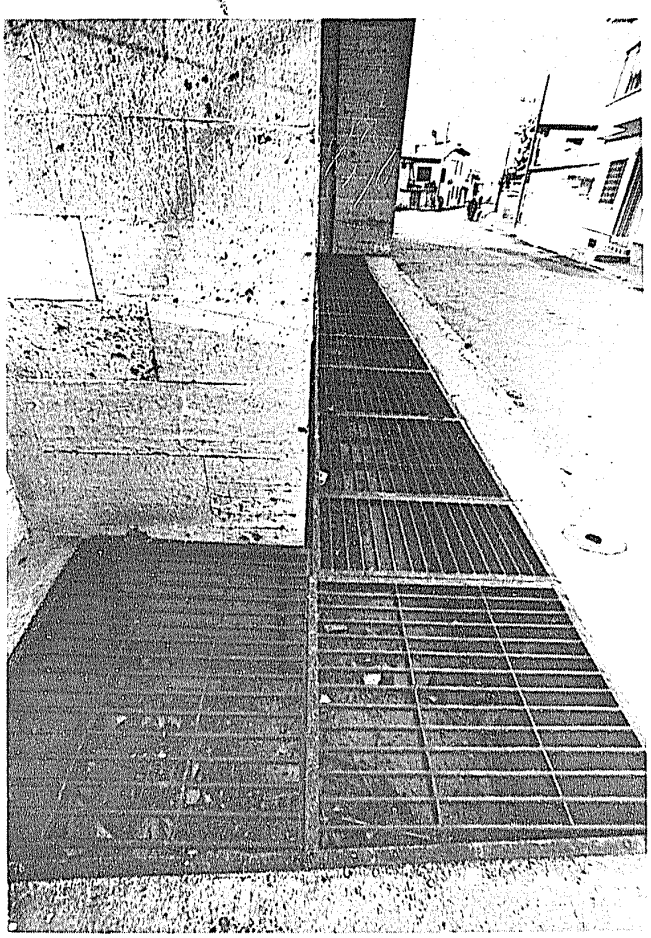
4 Onarım sonrası: Caminin soncemaat mahallinin sol yanında pencere aynasındaki nakışlar

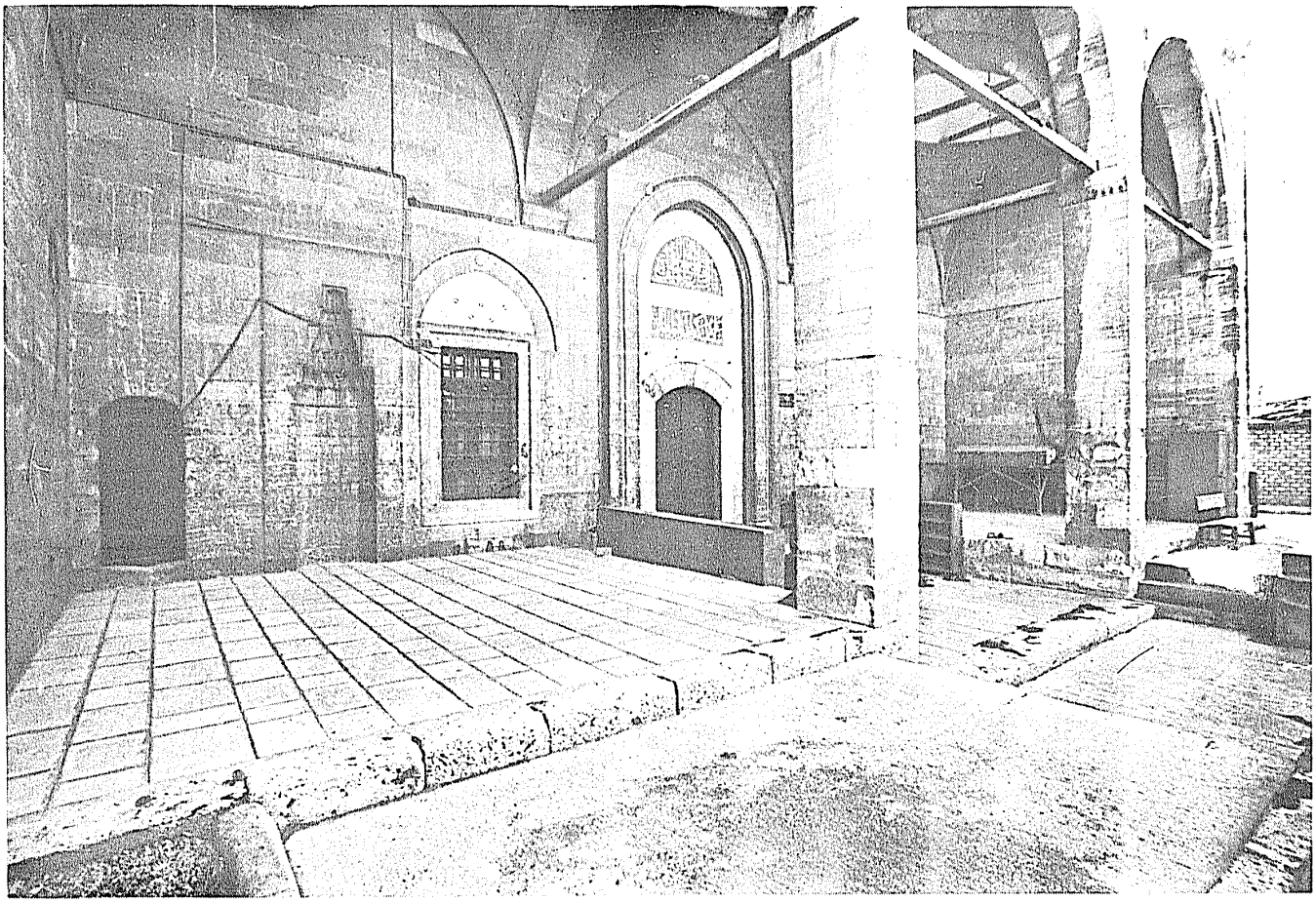
5 Onarım sonrası: Cami içinden genel görünüş

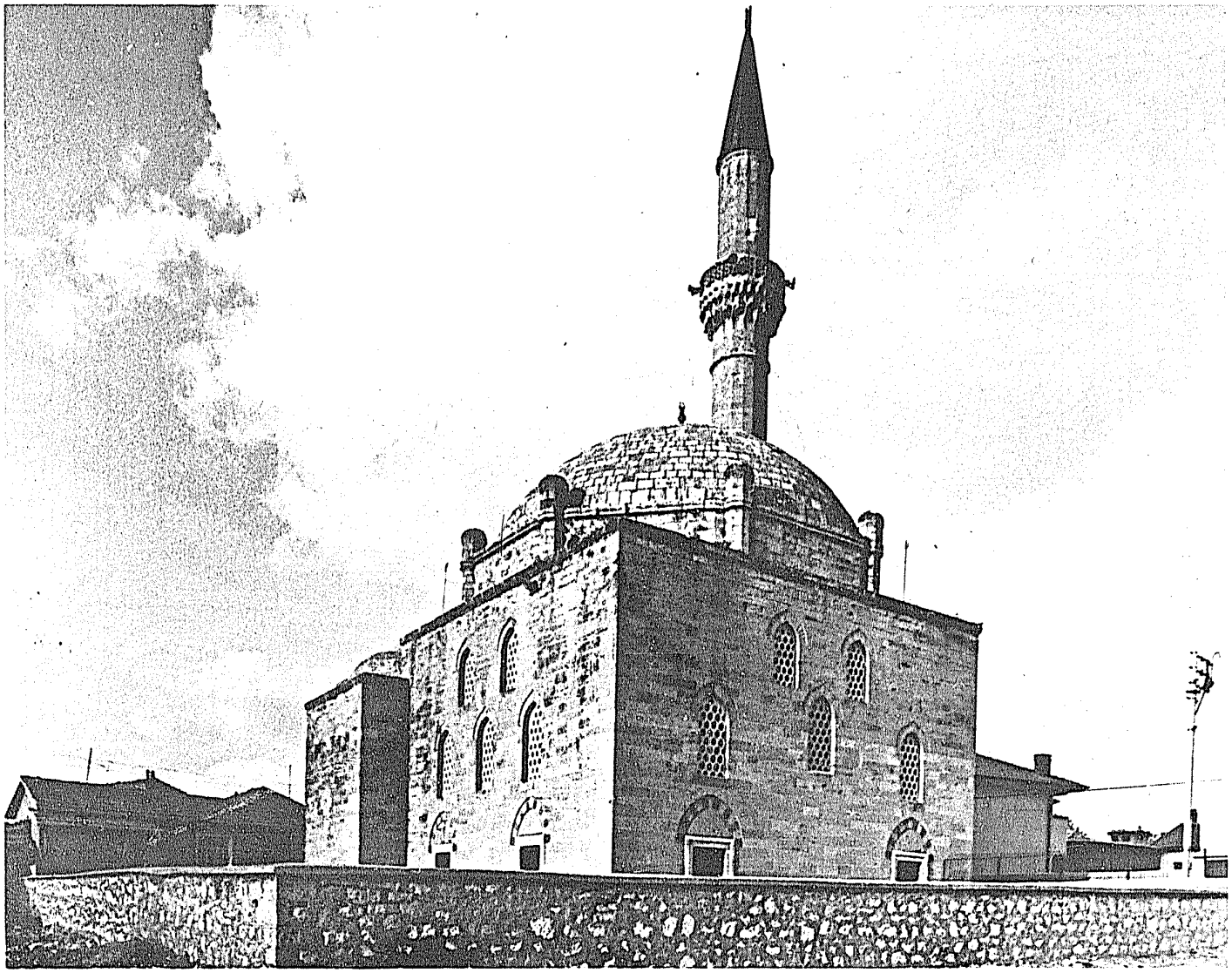
6 Onarım Sonrası: Dış avlu giriş kapısının arkadan görünüşü

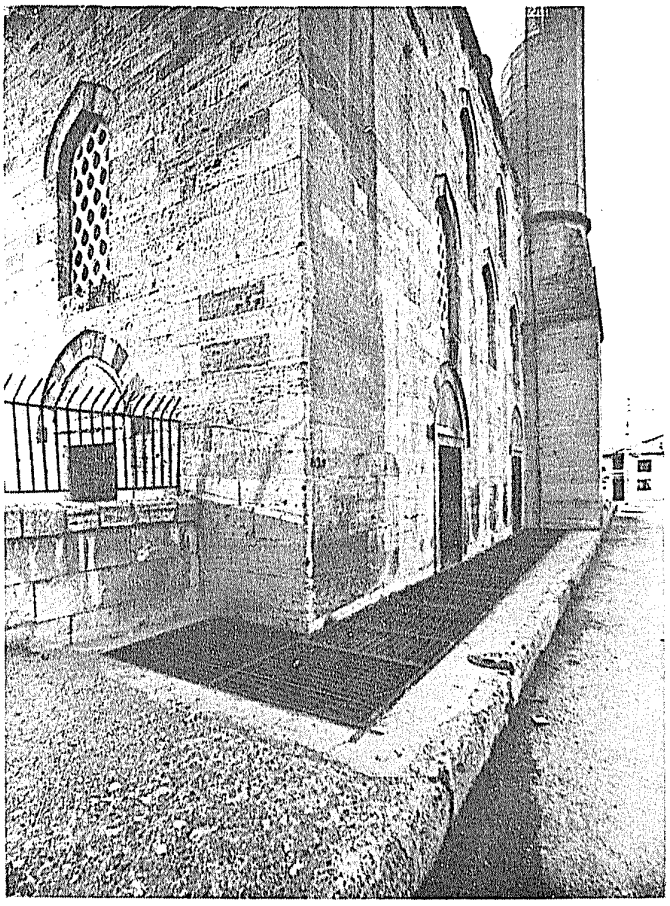
7 Onarım sonrası: Camının doğu dış yol cephesindeki açık drenajdan görünüş

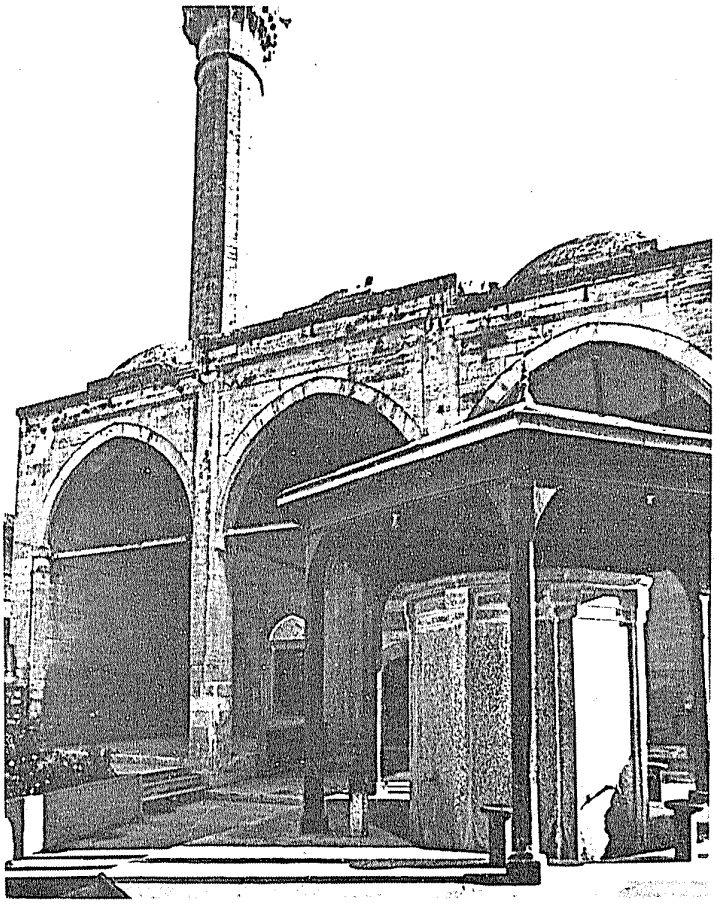
8 Onarım sonrası: Soncemaal mahallinden genel görünüş

9 Onarım sonrası : Caminin uzaktan görünüşü

10 Onarım sonrası: Caminin doğu cephesinden görünüş

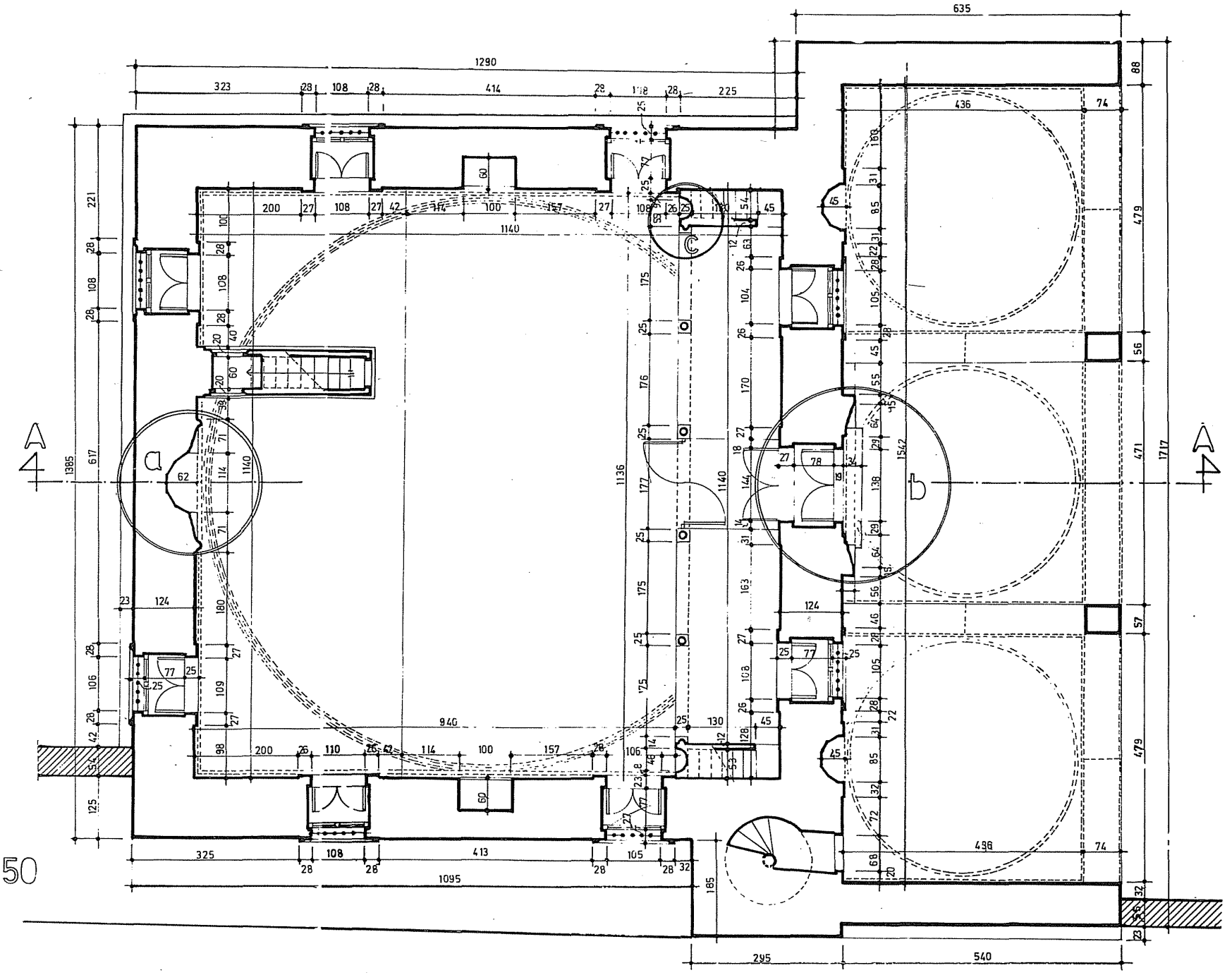

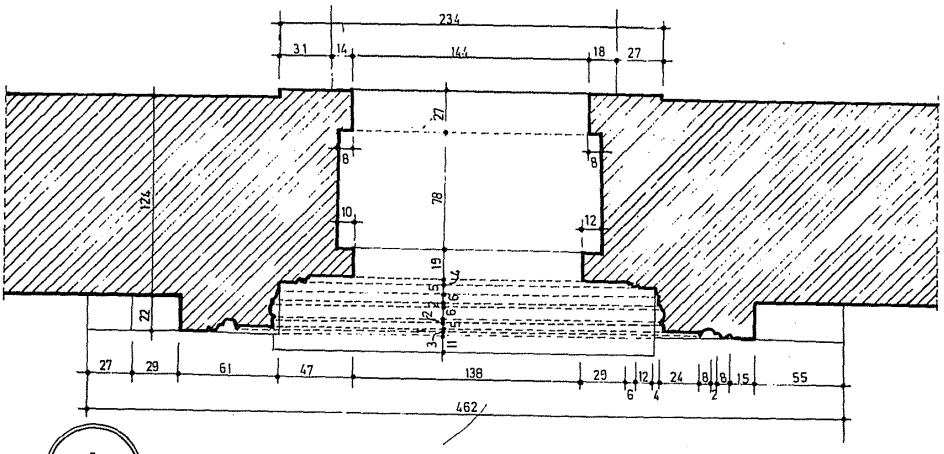
11 Onarım sonrası: Soncemaal mahilli ve şadırvandan görünüs

Çatı Görünüş, Plan. 1/50

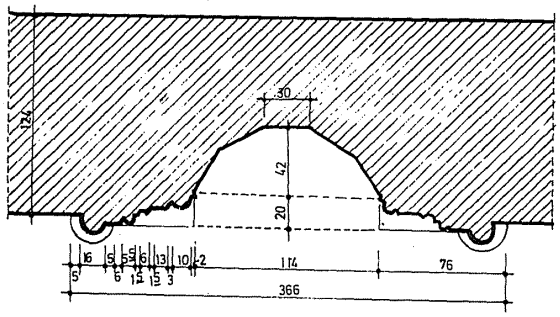
KONYA-KARAMAN, NUHPAŞA CAMİİ, RÖLÖVE PROJESİ.

ÖLÇEK: 1/20, 1/50

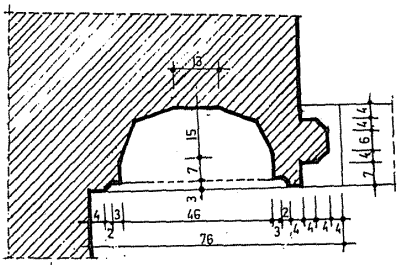

A
A
a
b
c
1290
635
1140
1136
1717
1542
940
1095
1140
1385
617
1136
1140
1717
1542
940
1095
1140
1385
617
1136
1140
1717
1542
940
1095
1140
1385
617
1136
1140

b Detayı. 1/20

a Detayı. 1/20

c Detayı. 1/10

42 13 01/7	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
ÖLÇÜ ALAN	R.ÖZÇİLİNGİR-H.BİNLER	KONYA-KARAMAN, NUHPAŞA CAMİİ RÖLÖVE PROJESİ	
ÇİZEN	RAŞİT ÖZÇİLİNGİR		
YÖNETEN	MÜCELLA KAYADEMİR		
ABİDE ŞB.MD	AHSEN MOCAN,	ÖLÇEK: 1/10, 1/20, 1/50	PAFTA No: 1
MÜT.MÜŞAVİR	FİLİZ OĞUZ		
ONAYI IYAN	ABİDE ve YAPI İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI: Nafi BUHARALI 16/1/1983		